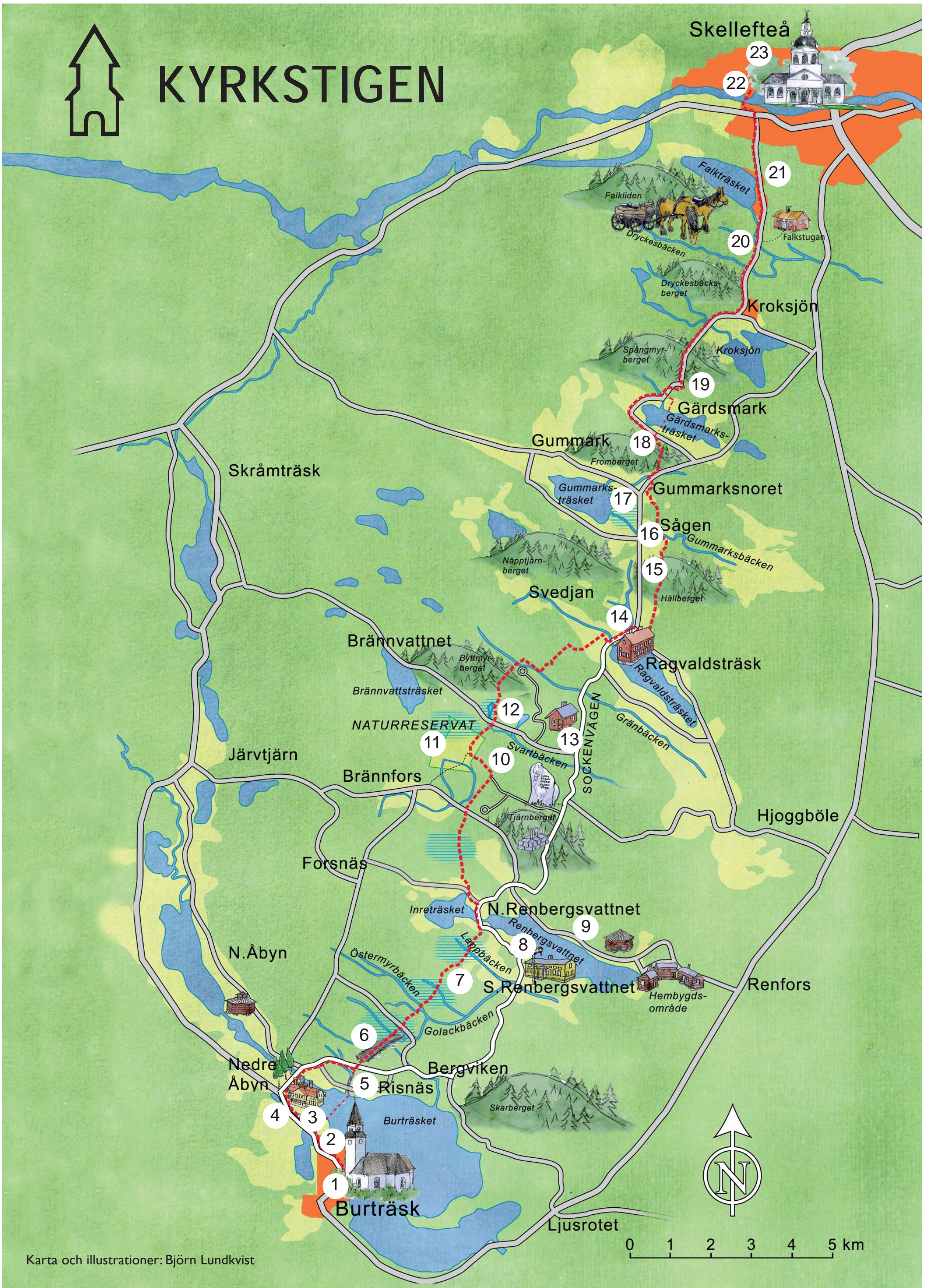

KYRKSTIGEN

KYRKSTIGEN – EN VANDRING I HISTORIEN

PA MEDELTIDEN FANNS det kyrka, tingsplats och marknadsplats i Skellefteå. Den första kyrkan i Skellefteå byggdes på 1300-talet. Då hörde Burträsk till Skellefteå socken. Först i början av 1600-talet blev Burträsk egen socken. Stigar uppstod redan tidigt när människor vandrade till kyrka och marknadsplats.

PA EN KARTA från 1600-talet finns en stig inritad från Åbyn, i norra delen av Burträsket, och vidare mot Renbergsvattnet. Den färdvägen torde ha använts sedan lång tid tillbaka. Sommartid rodde man över sjöarna och på vintern användes isarna. Gustav Vasa ökade kraven på bönderna att hålla kyrkstigar öppna. Man måste t. ex. lägga kavelbroar över myrarna.

ÅR 1781 STOD den första körvägen klar mellan Burträsk socken och kyrkplatsen i Skellefteå. Till minne av vägbygget restes en sten på sockengränsen. Den står fortfarande kvar intill vägen mellan Ragvaldsträsk och Renbergsvattnet. Vägen kallas nu Sockenvägen och har flera avfarter till Kyrkstigen.

NU ÄR KYRKSTIGEN åter farbar för vandrare och cyklister. Sträckningen följer den gamla färdvägen, med vissa avvikelser. Från Åbyn går leden i skogsterräng och från Ragvaldsträsk följer stigen gamla slingrande vägar mot Skellefteå.

MER ATT LÄSA:

- Nisse Lindblom: Den gamla kyrkstigen.
- Sockenvägen – en kulturhistorisk guide.

SEVÄRT LÄNGS LEDEN (sifferhänvisning på kartan)

1. Burträsk kyrka.

Burträsk kyrka från 1949 är den fjärde kyrkan byggd på samma plats. Den tredje, en träkyrka, förstördes i en brand 1945. I den nuvarande kyrkan, ritad av Bengt Romare, finns en altarmålning i frescoteknik av konstnären Lennart Segerstråle. Söder om kyrkan ligger hembygdsområdet. Här låg tidigare kyrkstugorna, men de förstördes genom brand 1930. Det fanns ca 300 kammare och 128 stallar.

2. Hälsobrunn.

Enligt noteringar från provinsialläkaren Erik Häggström 1891 var vatten ur denna brunn nyttigt och hälsobringande.

3. Komministerparken.

Här bodde socknens komministrar sedan 1600-talet fram till 1920-talet. Bland andra verkade här Anders Rosenius, far till väckelseledaren C. O. Rosenius. Av de gamla byggnaderna finns en åttkantig loge och en bod kvar. Parken används för sommarverksamheter i Svenska kyrkans regi.

4. Peterson-Bergers barndomshem.

I detta karaktärsfulla hus, byggt 1835, bodde tonsättaren Wilhelm Peterson-Berger med sina föräldrar i sin ungdom.

5. Husgrunder.

Intill Kyrkstigen ligger två husgrunder, brunn och stenhage. Möjligen har sergeanten i Lövångers kompani, Olof Bäckström, bott här på 1700-talet.

6. Kavelbro, 290 m lång.

Över Stormyran går en gammal kavelbro, som fortfarande kan ses. Kavelbron är fornminnesförklarad.

7. Rastplats, "Fyrriksroset".

Timrat vindskydd. Fyra byagränser möts på denna plats.

8. S. Renbergsvattnets skola, rastplats.

Den f. d. skolan är bönhus och samlingslokal för byn. Kaffe och enklare måltider kan beställas. I närheten finns en ovanlig stensatt tjärdal.

9. Katade tallar, naturminne.

Den som vill göra en avstickare från Kyrkstigen kan besöka detta unika område med tallar som barkades på 1870-talet, då de var ca 50 år gamla. Träden var tänkta att användas vid tjärbränning och har delvis barkats, "katats", för att skapa högre mängd tjära i veden. En tjärdal finns också i närheten. Området är skyddat som naturminne.

10. Rastplats, Tjärnbergsheden.

Timrat vindskydd i söderslutning.

11. Tjärnbergshedens naturreservat.

Reservatet är en av länets främsta lokaler för vedlevande svampar. Granskogen är urskogsartad och de äldsta träden är 250 år gamla! Många omkullfallna träd ger området en säregen karaktär. I och intill reservatet finns samiska lämningar.

12. Rastplats, slätterlada.

Ladan är en rekonstruerad s. k. "kruplödu" (kryplada), som användes för övernattningsnär man slog hö och starrgräs på myrar och ranningar som låg långt från gården.

13. "Kronkojan".

Övernattningstuga för Domänverkets personal uppförd 1931. Stugan har ett rum för arbetare och ett för tjänstemän. På motsatta sidan vägen ligger ett område där många kolmilor har bränts, senast på 1940-talet.

14. Ragvaldsträsk museum, rastplats.

Den f. d. skolan inrymmer ett hembygdsmuseum med utställning om byns historia. Mat och konferenser kan bokas.

15. Rastplats, Hällberget.

Timrat vindskydd. Här brukar gökotta hållas.

16. Stenvalvsbro, Sågen.

En av kommunens bäst bevarade stenvalvsbroar, byggd på 1930-talet.

17. Fågeltorn vid Gummarksträsket.

18. Fältspatgruva, kvartsbrott.

Brytning av fältspat bedrevs i Gummark under en kort period på 1950-talet. Det var ett tyskt företag som bröt i området. Men redan under stenåldern utvanns här kvarts i organiserade former. Kvarts användes till verktyg och redskap.

19. Grunder efter fattigstuga, Gärdsmark.

Byarna Gärdsmark, Kroksjön och Flocktjärn hade här en gemensam fattigstuga. Där bodde de gamla och fattiga som inte orkade gå runt till bönderna för sitt uppehälle.

20. Dryckesbäcken.

Här brukade de vägfarande rasta och låta hästarna dricka ur bäcken.

21. Falkträsket.

Badplats och Skellefteås första vattentäkt.

22. Lejonströmsbron.

Vid det gamla vadstället över Skellefteälven byggdes 1737 en 200 m lång bro. Namnet Lejonströmsbron fick den senare av Lejonströms sågverk som anlades på norra stranden. Bron är numera 173 m lång – en av landets längsta träbroar. Lagskyddat byggnadsminne.

23. Landsförsamlingens kyrka i Skellefteå.

Den första kyrkan på denna plats byggdes i början av 1300-talet. Den nuvarande kyrkan invigdes år 1800. Arkitekt var länsbyggmästaren Jacob Rijf. Sakristian är kvar från en äldre kyrka från sen medeltid. Medeltida skulpturer kan ses i kyrkan, bl. a. Skellefteåmadonnan från 1100-talet och altarskåpet från 1400-talet. I närheten av kyrkan ligger Stiftsgården, kyrkstaden och Nordanå kulturcentrum. Stiftsgården erbjuder mat och logi, bl. a. vandrarhem.

KYRKSTIGEN

är en vandringsled mellan Burträsk och Skellefteå – från kyrka till kyrka. Hela sträckan är ca 40 km. Det går utmärkt att vandra till fots, men även att cykla delar av leden. Kyrkstigen går genom omväxlande natur som ger rekreation och naturupplevelser.

Leden är markerad med stolpar med Kyrkstigens symbol. På vissa platser finns skyltar som berättar om sevärdheter.

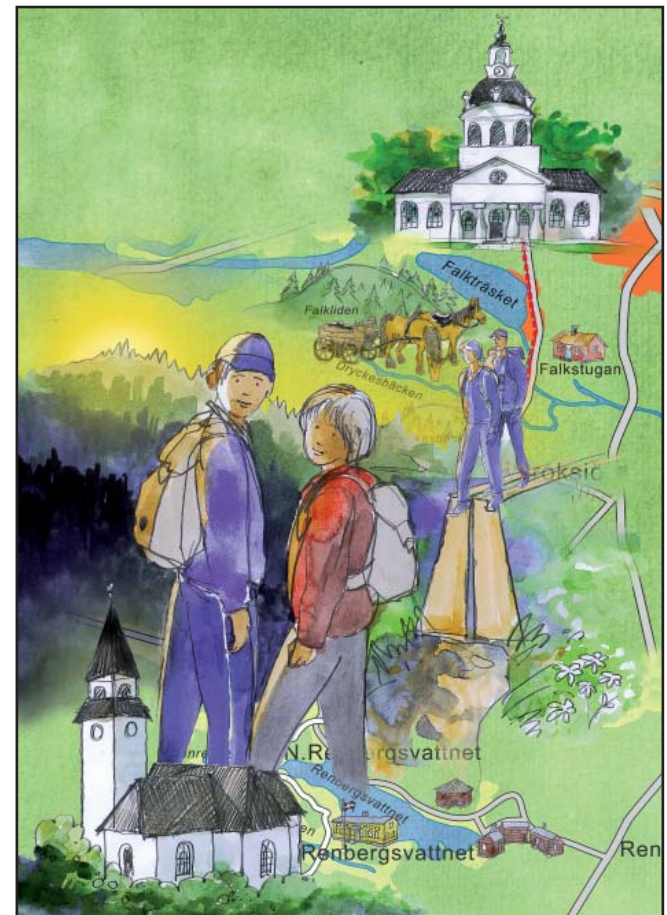
Rastplatser med timrade vindskydd och bänkar finns längs leden. Nära korsningen Kyrkstigen-Brännvattnsvägen finns en timrad slätterlada, där man kan övernatta.

För **guidning** längs leden kontakta:
- Ostens Hus, Burträsk
- Skellefteå turistbyrå

PRODUKTION: SKELLEFTEÅ MUSEUM
TRYCK: VIDAMUS GRAFISKA, BUREÅ

KYRKSTIGEN

En vandring från kyrka till kyrka Burträsk – Skellefteå